

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Жива історія»: теорія і практика

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Історія та археологія»

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні
кафедри етнології і археології
Протокол № 6 від 11 грудня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Жива історія»: теорія і практика
Викладач (-і)	Дрогобицька Оксана Ярославівна, к.і.н., доцент
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-87
E-mail викладача	oksana.drohobytska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год (12 год. лекцій, 18 год. семінарських занять, 60 год. самостійна робота)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/3f84347af028bd445294
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/семінарських занять, або ж щосереди 14.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань, пов'язаних із вивченням «живої історії».</p> <p>«Жива історія»: теорія і практика» є вибіркоким курсом, передбаченим навчальним планом для здобуття кваліфікаційного рівня бакалавр зі спеціальності 032 «Історія та археологія». Курс зорієнтований на застосування здобувачами отриманих знань, умінь і навичок у майбутній професійній діяльності.</p> <p>Лекційні та семінарські заняття допоможуть студентам засвоїти методику підготовки проєктів з «живої історії», розкриють особливості усноісторичного дослідження, історичної реконструкції, ознайомлять із музеями «живої історії».</p> <p>Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на вивчення найважливіших культурно-просвітніх, соціально-економічних та суспільно-політичних процесів через призму «живої історії», а також застосування здобувачами набутих знань, умінь і навичок у майбутній професії.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення дисципліни є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 03 Гуманітарні науки спеціальністю 032 «Історія та археологія» з дисципліни «Жива історія»: теорія і практика».</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є: подати системні, комплексні знання з курсу «Жива історія: теорія і практика»; навчити використовувати в професійній і соціальній діяльності знання, отримані у ході вивчення курсу; сприяти вихованню у студентів толерантності, національно-патріотичних почуттів, поваги до загальнолюдських цінностей.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності:</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і</p>	

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності:

СК1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

СК9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання

ПРН4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8-й семестр	032 «Історія та археологія»	4-й курс	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	семіна ри	сам. роб.
Тема 1. Вступ до курсу «Жива історія»	2		2
Тема 2. Зарубіжні центри з вивчення «living history»		2	6
Тема 3. Основні проекти з «живої історії» в Україні	2	2	4
Тема 4. Музеї «живої історії»	2		4
Тема 5. «Жива історія» у медіа-ресурсах		2	8
Тема 6. Історична реконструкція як технологія національно-патріотичного виховання	2	2	6
Тема 7. Інтерв'ю як індивідуальний проект «живої історії»	2	4	4

Тема 8. Методика проведення наративного біографічного інтерв'ю	2		6
Тема 9. «Історія однієї фотографії»: аналіз візуальних джерел		2	6
Тема 10. Етика усної історичної дослідження	2	2	4
Тема 11. Проблема історичної пам'яті в дослідженнях з «живої історії»			6
Тема 12. Поняття колективної та індивідуальної травми		2	4
	ЗАГ:	12	18
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів відбувається у формі заліку. Підсумковий бал складається з суми:</p> <p><i>балу за тестування по лекціях (максимумально 10)</i></p> <p><i>балу за семінарські заняття (максимально 20)</i></p> <p><i>балу за самостійну роботу (максимально 10)</i></p> <p><i>балу за індивідуальну роботу (максимально 10)</i></p> <p><i>балу за залікову контрольну роботу (максимально 50)</i></p> <p>В сукупності становить максимумально 100 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з даної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота виконується у тестовій формі (50 тестів по 1 балу за питання). У сумі 50 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.</p> <p>Оцінювання знань та науково-пошукової роботи студентів на семінарських заняттях проводиться за 100-ти бальною шкалою.</p> <p>На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання:</p> <p>«90-100» балів – знання студента відмінні.</p> <p>Студент глибоко, ґрунтовно в деталях розуміє та інтерпретує основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, різні аспекти теоретико-методологічного дискурсу досліджень з «живої історії». Знає та використовує наукові методи пізнання, вміє аналізувати, формулювати гіпотези. Використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси, відмінно оперує основними термінами і поняттями; знає особливості використання досліджень з «живої історії»; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з «живої історії». На високому рівні вміє працювати з усними джерелами, стисло висловлюватися і передавати спеціалізовану інформацію; вміє систематизувати отриману в ході опитувань інформацію, складаючи різноманітні таблиці, схеми, різні типи планів, готувати роздатковий матеріал, електронні бази аудіо і відеоінформації. Вміє на практиці застосовувати нові ідеї, пропозиції.</p> <p>«70-89» балів – знання студента добрі.</p> <p>Студент розуміє та інтерпретує основні теоретичні та методологічні</p>

	<p>проблеми сучасної історичної науки, різні аспекти теоретико-методологічного дискурсу досліджень з «живої історії». Знає та використовує наукові методи пізнання, вміє аналізувати, формулювати гіпотези. Використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси, добре оперує основними термінами і поняттями; знає особливості використання досліджень з «живої історії»; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з «живої історії». На належному рівні вміє працювати з усними джерелами, стисло висловлюватися і передавати спеціалізовану інформацію; вміє систематизувати отриману в ході опитувань інформацію, складаючи різноманітні таблиці, схеми, різні типи планів, електронні бази аудіо та відеоінформації, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу. Вміє на практиці застосовувати нові ідеї, пропозиції. У деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності.</p> <p>«50-69» балів – знання студента задовільні.</p> <p>Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Погано розуміє та інтерпретує основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, різні аспекти теоретико-методологічного дискурсу досліджень з «живої історії»; не достатньо знає особливості використання досліджень з «живої історії». Не достатньо аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з «живої історії». Не завжди може систематизувати отриману в ході опитувань інформацію, складаючи різноманітні таблиці, схеми. Не завжди вміє на належному рівні аналізувати результати усних досліджень. Не завжди може на практиці застосовувати нові ідеї, пропозиції.</p> <p>«1-49» бали – знання студента незадовільні.</p> <p>У відповіді є суттєві помилки. На належному рівні не вміє співставляти, інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, різні аспекти теоретико-методологічного дискурсу досліджень з «живої історії»; не достатньо знає особливості використання досліджень з «живої історії». Не знає наукові методи пізнання, не вміє аналізувати, формулювати гіпотези. Не може систематизувати отриману в ході опитувань інформацію, складаючи різноманітні таблиці, схеми. Не вміє на практиці застосовувати нові ідеї, пропозиції, освітні практики з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.</p> <p>При переведенні в загальні бали в сумі можна набрати максимум 20 балів.</p>
<p>Самостійна робота та індивідуальне завдання</p>	<p>Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.</p> <p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю. При переведенні в загальні бали в сумі можна набрати за самостійну роботу максимум 10 балів.</p> <p>Кожний студент також готує індивідуальне завдання (ІНДЗ, проект).</p>

	<p>Проект можна виконати у вигляді аналізу родинних фотографій, підбірки усних джерел до обраної теми, або ж інтерв'ю із респондентом (не менше 15 хв.). У якості індивідуального завдання студент замість проекту, може підготувати до друку тези конференції чи статтю, присвячені «живій історії» та використанню її у навчальному процесі. Тези чи стаття мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.</p> <p>При переведенні в загальні бали в сумі можна набрати за ІНДЗ максимум 10 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Студент(-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік . Для того, щоб одержати залік, необхідно виконати всі види роботи і набрати не менше 50 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Контрольна робота має бути виконана на 8 семінарському занятті.

Вимоги до оформлення проекту: мультимедійні проекти (презентації) виконуються у програмі для підготовки презентацій Power Point. Об'єм такого проекту повинен складати не менше ніж 10 слайдів.

Академічна доброчесність: Як викладач, так і студент, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі» та Кодексу честі університету <https://cnu.edu.ua//polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять: Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання заліку з курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, аналіз відео чи аудіозапису, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт.

Пропущене заняття студент може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо. Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань у системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та

погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна

1. «Жива історія». Метод усної історії в школі. URL: https://www.ustnayaistoriya.info/wp-content/uploads/2015/08/oral-history_brochure_ukraine_book-web_21x21cm-1.pdf
2. Незвичайні долі звичайних жінок. Усна історія двадцятого століття. Львів: Вид-во Львівської політехн., 2013. 835 с.

Додаткова література

3. Вишневецька Г. Українські фестивалі як засіб просування позитивного іміджу країни. *Культурологічна думка*. 2016. № 10. С. 235–242.
4. Гайдай С., Гавриленко К. Історичні фестивалі та військово-історичні реконструкції на основі історико-культурних заповідників України. *Географія та туризм: Науковий збірник*. 2013. Вип. 23. С. 81-86.
5. Гончаренко Л. Робота з усними свідченнями на уроках історії: нарративний аналіз // Таврійський вісник освіти. 2014. №3. С. 34 – 38. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Tvo_2014_3_8
6. Денисенко В. Зміст і завдання експедиційної народознавчої роботи в контексті національного виховання. *Матеріали до української етнології*. К., 2002. Вип. 2. С. 73- 76.
7. Дрогобицька О. Використання «живої історії» в сучасному музейництві. *Вісник гуманітарних наук*. 2025. №7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15545215>
8. Дрогобицька О. Усна історія в школі: основні напрямки та перспективи розвитку. *Історико-краєзнавча діяльність у закладах освіти: проблеми і перспективи*. Збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Івано-Франківськ, 22 квітня 2021 р. / За наук. ред. М. Ю. Косила і А. З. Королько. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2022. С. 64 – 67. URL: <https://kiu.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/56/2023/05/materialy-zbirnyka-konferentsii-istoryko-kraieznavcha-diialnist-u-zakladakh-osvity.-2022.-na-sajt.pdf>
9. Зашкільняк Л. Історична пам'ять і соціальні функції історії у сучасному світі. *Україна — Європа — Світ. — Вип. 2: Міжнародний збірник наукових праць*. Серія: Історія, міжнародні відносини. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009. С. 156-159.
10. Каднічанський Д. Використання історико-культурної спадщини України у туризмі на прикладі скансенів. *Краєзнавство*. 2012. № 1. С. 128-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kraeznavstvo_2012_1_17
11. Карсим І. Культурно-освітня діяльність музеїв: навч. посібник. К., 2007.
12. Килимистий С. Історична реконструкція як ресурс подієвого туризму. *Питання культурології*. 2019. Вип. 35. С. 136-147.
13. Маньковська Р. В. Музезнавство в Україні. К., 2000. 140 с.
14. Носа Б. Історичні реконструкції як сучасна форма анімаційної діяльності замків Закарпаття. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 29–30 червня 2018 р.). Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2018. С. 45 – 47. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/19848/1/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%>

[D1%80%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%2C%20%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf](#)

15. Петренко О. Субкультури рольовиків і реконструкторів в Україні. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка*. Соціологічні науки. 2012. Вип. 2. С 126-133.
16. Поливач К. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України / Наук. ред. Руденко Л.Г. К.: Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.
17. Посохов І. «Історичні реконструкції» як форма культурно-пізнавального туризму: теоретичні аспекти. *Географія та туризм*. 2014. Вип.28. С.103-112.
18. Посохов І. Історичні реконструкції як перспективний напрям подієвого туризму в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2016. Вип. 40. С. 178-185. URL: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view/20851>
19. Посохов І. Історичні реконструкції в туристичній практиці та політиці пам'яті. *Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць*. К., 2015. Вип. 100. 2015. С. 87-92.
20. Тормахова А., Соловей А. Явище історичної реконструкції в культурі ХХ–ХХІ століття. *Українські культурологічні студії*. 2020. Вип. 2. С. 78 – 80.
21. Шатілов Є. Історія у форматі розваги: генеза українських історичних фестивалів. *Публічна історія в Україні та світі: Матеріали наук.практ. конференції* (м. Київ, 25 жовтня 2019 р.). Київ: Історичний факультет КНУ ім. Т. Шевченка, 2019. С. 38-39.

Візуальні джерела

<https://www.youtube.com/watch?v=9dxKBTv0TnY> - Театр-студія «Жива Історія». Виступ наживо

<https://www.facebook.com/watch/?v=1097983290644019> – Львівський музей «Територія Терору»

<https://www.youtube.com/watch?v=7->

[WsEBAVOSg&ab_channel=%D0%A1%D1%83%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B5%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2](#) - Табори ГУЛАГУ та заслання.

Історія сім'ї Скицьких

Інформаційні ресурси

<https://livehistory.org.ua/>- Онлайн-архів усноісторичних та візуальних джерел.

<https://memoria.com.ua/istoria/> - Сайт музею «Жива історія»

<https://podcasts.nv.ua/podcast/236-nashi-30-zhyva-istoriya.html> - *Наші 30*. Жива історія (подкаст)

<https://podcasts.nv.ua/podcast/240-yak-my-vyzhyly.html> - «Як ми вижили». Подкаст

<http://history.org.ua/uk> – сайт Інституту історії НАН України, видання «УІЖ».

<http://www.nbu.gov.ua> – сайт Бібліотеки ім.В.Вернадського

<http://etnolog.org.ua/> – сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М.Рильського

<https://oralhistory.com.ua/resursi/bibliografiya/an-oral-history-bibliography/> - An Oral History Bibliography. A Research Guide by the Columbia University Center for Oral History

Викладач

О.Я. Дрогобицька

ініціали, прізвище